

Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ХАКИКАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТИ
ВА ХАЛҚ ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

ГАЗЕТА 1928 ЙИЛ 11 ДЕКАБРДАН
ЧИҚА БОШЛАГАН

● № 216—217. (8706—8707). ● 9 ноябрь, 1985 йил. ● ШАНБА ● Баҳоси 5 тийин.

Бугун СССРни иқтисодий ва социал ривожлантиришнинг 1986—1990 йилларга ҳамда 2000 йилгача бўлган даврга мўлжалланган Асосий йўналишлари лойиҳаси эълон қилинмоқда. Лойиҳа КПСС Марказий Комитетининг 1985 йил октябрь Пленумида маъқулланган ва Пленум қарорига мувофиқ умумхалқ муҳокамасига қўйилмоқда. Асосий йўналишлар лойиҳасини муҳокама қилиш якунлари уни КПСС XXVII съездида узил-кесил кўриб чиқиш ва тасдиқлаш пайтида эътиборга олинади.

**СОВЕТ ИТТИФОҚИ КОММУНИСТИК
ПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ**

ЛОЙИҲА

СССРни ИҚТИСОДИЙ ВА СОЦИАЛ РИВОЖЛАНТИРИШНИНГ 1986—1990 ЙИЛЛАРГА ҲАМДА 2000 ЙИЛГАЧА БЎЛГАН ДАВРГА МЎЛЖАЛЛАНГАН АСОСИЙ ЙЎНАЛИШЛАРИ

Мамлакатимиз тарихан қисқа муддатларда асрий қолдиқдан ижтимоий тараққиёт чўққиларига кўтарилди, турмушнинг ҳамма соҳаларида жуда катта муваффақиётларга эришди. Совет жамияти ривожланган социализм босқичига кирди.

Совет кишилари авлодларининг меҳнати билан қудратли иқтисодий, илмий-техникавий ва маданий потенциал барпо этилди. Эндиликда СССРнинг юқори малакали кадрлари бор, у қудратли индустриалга, механизациялашган йирик қишлоқ хўжалигига, ҳар тарафлама ривожланган инфраструктурага эга бўлиб қолди. Фан ва техника тараққиётининг кўп соҳаларида мамлакатимиз дунёда етакчи позицияларни эгаллаб турибди. Аҳолининг фаровонлиги мутасил ўсмоқда, социалистик турмуш тарзи такомиллашмоқда, социал адолат принциплари тобора тўлароқ рўйбга чиқарилмоқда.

Капиталистик тузумга хос бўлган кризислар, қашпоқлик ва ишсизлик, синфий ва миллий адоват ўтмишда абадул-абад қолиб кетди. Одамларнинг тенг ҳуқуқлилиги,

ҳамкорлиги ва ўзаро ёрдами, ҳақиқий демократия қарор топди. Хўжалик планли системасининг, халқ социалистик ўз-ўзини бошқаруvinинг афзалликлари, меҳнаткаш оммаининг ижодий имкониятлари тобора тўла-тўқис намоён бўлмоқда. Тинчлик ва социал тараққиёт таянчи — қардош социалистик мамлакатларнинг ҳамдўстлиги мустаҳкамланмоқда.

Коммунистик партия Ленин васиятларига муттасил амал қилиб, совет халқини мамлакатни социал-иқтисодий ривожлантиришнинг жадаллаштириш юзасидан КПСС Марказий Комитетининг 1985 йил апрель Пленуми ишлаб чиққан концепция асосида социализмни такомиллаштириш, совет жамиятини коммунизм сари янада олға силжитиш йўлидан қомил ишчи билан бошлаб бормоқда.

СССРни иқтисодий ва социал ривожлантиришнинг 1986—1990 йилларга ҳамда 2000 йилгача бўлган даврга мўлжалланган Асосий йўналишлари КПСС программавий мақсадларини амалга оширишнинг конкрет план топшириқларини белгилайди.

I. 1981—1985 ЙИЛЛАРДА МАМЛАКАТНИ ИҚТИСОДИЙ ВА СОЦИАЛ РИВОЖЛАНТИРИШНИНГ АСОСИЙ ЯКУНЛАРИ

КПСС XXVI съездининг қарорларини бажариш жараёнида совет кишиларининг фаровонлигини оширишда, иқтисодийнинг ҳамма тармоқларини ривожлантиришда янги катта қадам қўйилди.

Мамлакатнинг иқтисодий қудрати анча ўсди. Миллий даромад 1980 йилга нисбатан 17 процент кўпайди. Халқ хўжалигининг моддий-техника базасини мустаҳкамлашга, уй-жой, социал-маданий объектлар ва бошқа объектлар қурилишига 840 миллиард сўмдан кўпроқ капитал маблағ сарфланди. Минтадан ортиқ янги замонавий саноат корхонаси ишга туширилди.

Фан-техника тараққиётини жадаллаштириш, мавжуд ишлаб чиқаришни техника билан қайта қуrollантириш ва реконструкция қилиш соҳасидаги ишлар кучайтирилди. Машиналар, асбоб-ускуналар, аппаратлар ва приборларнинг 19 мингдан зиёд янги турини ишлаб чиқариш ўзлаштирилди. Кам чиқитли ва чиркинсиз, энергия ва материаллари тежовчи технология жараёнларини ва машиналар системаларини жорий этиш кенгайди.

Ишлаб чиқаришнинг интенсивлашда, унинг самардорлигини оширишда ижодий натижаларга эришилди. Миллий даромадин ўстиришнинг қарийб 90 процентига ижтимоий меҳнат унумдорлигини ошириш ҳисобига эришилди. Ишлаб чиқариш интизоми мустаҳкамланди, иш вақтининг зое ўтиши қисқартирилди. Моддий ресурслардан тежаб-тергаб фойдаланила бoшланди.

Экономиканинг етакчи тармоғи — саноат янада ривож топди. Саноат маҳсулоти 20 процент кўпайди. Истеъмол буюмлари ишлаб чиқариш («Б» гурппа) ишлаб чиқариш воситаларини ишлаб чиқаришдан тезроқ ўсди.

СССРнинг Энергетика программаси бажарилмоқда. Атом энергетикаси жадал ривожланди, мамлакатда ҳосил қилинаётган жами электр энергиянинг ўндан бир қисми атом энергетикасининг улушига тўғри келмоқда. Илгари нефть қазиб чиқариш соҳасида дунёда биринчи ўринни эгаллаб келган Совет Иттифоқи шу беш йилликда газ қазиб олиш соҳасида ҳам биринчи ўринга чиқди. 48 минг километр узунликдаги магистрал газ қувурлари ва уларнинг шохобчалари қурилди.

Партиянинг аграр сийбати турмушга оғишмай татбиқ этилмоқда, СССРнинг Озиқ-овқат программаси изчиллик билан амалга ошириб келинди. Жами капитал маблағларнинг учдан бир қисми колхоз ва совхозларнинг, бутун агроасолат комплексининг моддий-техникавий базасини мустаҳкамлашга сарфланди. Колхоз ва совхозларнинг экономикаси мустаҳкамланмоқда. Корхона ва ташиқлотларнинг, шунингдек, шаҳар ва қишлоқ аҳолисининг ёрдамчи қишлоқ хўжалиги ривож топмоқда. Қишлоқда уй-жой ва социал-маданий объектлар қурилиши юқори суръатлар билан амалга оширилди.

Қишлоқ хўжалик маҳсулотларининг асосий турларини етиштириш ва ҳарид қилиш кўпайди. Қишлоқ хўжалиги ялпи маҳсулотининг ўртача йиллик ҳажми 6 процент кўпайиб, 131 миллиард сўмликка етди. Ғўшт етиштириш ўнинчи беш йилликка нисбатан 10 процент, тухум етиштириш 18 процент ошди. Сабзавот ва мева ҳосили олиш анча кўпайди.

Транспортнинг юк обороти 15 процент ўсди. Сибирь ва Узоқ Шарқни ривожлантиришда муҳим аҳамиятга

эга бўлган Байнал-Амур темир йўли магистралда поездларнинг иш қатнови бошланди.

Экономикани юксалтириш ва унинг самардорлигини ошириш асосида халқнинг моддий ва маданий турмуш даражаси ўсди. Реал даромадлар аҳоли жон бошига 11 процент кўпайди.

Ишчи ва хизматчиларнинг ўртача ойлик иш ҳақи 13 процент ошиб, 1985 йилда 190 сўмга етди. Жамоат хўжалигида колхозчиларнинг меҳнат ҳақи 29 процент кўпайиб, ойига 150 сўмдан ошди.

Меҳнат ҳақи соҳасида муҳим марназлаштирилган тадбирлар ўтказилди. Қўмр саноати ишчи ва хизматчиларининг, қишлоқ хўжалиги меҳнаткашлари анчагина қисмининг иш ҳақи кўпайтирилди. Халқ маорифи ходимларининг иш ҳақини кўпайтириш юзасидан белгиланган тадбирлар амалга оширилмоқда. Енгил ва озиқ-овқат саноатининг бир қанча категориядаги ходимлари учун қўшимча имтиёзлар белгиланди. Темир йўл ва дарё транспортда, пудратчи қурилиш ташиқлотларида ва бошқа баъзи тармоқларда ўзоқ йил ишлаганлик учун ҳақ тўлаш жорий этилди. Шу тадбирларнинг бажарилиши натижа-сида 20 миллиондан ортиқ кишининг меҳнат ҳақи ошди.

Ижтимоий истеъмол фондларидан бериладиган тўловлар ва имтиёзлар 25 процент кўпайиб, 1985 йилда аҳоли жон бошига ҳисоблаганда салкам 530 сўмга етди.

Улуғ Ватан уруши қатнашчиларининг ва ҳалок бўлган ҳарбий хизматчилар оилаларининг моддий-маиший шароитлари яхшиланди. Ишчилар, хизматчилар ва колхозчилар пенсияларнинг минимал миқдорлари оширилди. 10 йилдан кўпроқ вақт муқаддам пенсияга чиққан ишчи ва хизматчилар катта гуруҳларининг пенсияси кўпайтирилди. Узлуксиз иш стажини учун пенсияларга қўшимча устамалар жорий қилинди.

Болалари бўлган оналарга ва ишловчи оналарга ёрдам бериш юзасидан катта-катта тадбирлар амалга оширилди. Оналарга боласи бир ёшга етгунча уни боқиш учун қисман ҳақ тўланадиган отпусқа жорий этилди, чақалоқ туғилиши муносабати билан бир йўла бериладиган нафақалар кўпайтирилди.

Мактабгача тарбия муассасаларида ва мактаб-интернатларда овқат харажати нормалари оширилди. Умумий таълим мактабларининг ўқувчиларини дарсликлар билан бепул таъминлаш жорий этилди.

Аҳоли ўртасида илгари обуна тарзида тарқатилган давлат заёмларининг ҳақи ҳар йили тўлаб бoрилди.

Аҳолининг кўпгина моллар ва хизматларга бўлган эҳтиёжлари тўлароқ қондирила бошланди. Сабзавот, мева, тухум, ғўшт ва энг зарур бошқа хил озиқ-овқат маҳсулотларини истеъмол қилиш кўпайди. Чакана товар обороти 16 процент ошди, аҳолига маиший хизмат кўрсатиш ҳажми эса учдан бир қисса кўпайди.

Уй-жой проблемаси изчиллик билан ҳал этилмоқда. Жами саҳни 550 миллион квадрат метрдан ортиқ уйлар фойдаланишга топширилди, бу эса 50 миллиондан ортиқ кишининг уй-жой шароитларини яхшилаш имконини берди. Турар жойларнинг ободонлик даражаси ошди.

Медицина хизмати, аҳолининг дам олиш шароити яхшиланди. Атроф-муҳитни муҳофаза қилиш тўғрисида катта тадбирлар ўтказилди.

Халқ маорифи системаси ривожланди, умумий таълим ва ҳунар мактаби ислохоти амалга оширила бошланди.

Маданият ва санъат ривож топди. Маданий-маърифий муассасаларнинг, оммавий ахборот ва пропаганда воситаларининг фаолияти такомиллаштирилди.

Иттифодош республикаларнинг экономикаси планли равишда ўсди, улардан ҳар бирининг умумдават вази-фаларини ҳал этишга қўшаётган ҳиссаси ошди. Катта-катта территориал-ишлаб чиқариш комплексларини вужудга келтириш ва ривожлантириш давом эттирилди. Мамлакат шарқий ва шимолий районларининг табиий бойликлари жадал ўзлаштирилди. Ҳозир Ғарбий Сибирь бутун Иттифокда қазиб олинаётган нефтнинг учдан икки қисмини ва газнинг ярмидан кўпрогини бермоқда.

Бошқаруви ва хўжалик юретишни такомиллаштириш, халқ хўжалигининг барча бўғинларида интизом ва уюш-қилишни мустаҳкамлаш тадбирлари муҳим аҳамиятга эга бўлди.

Саноатда, қишлоқ хўжалигида ва бошқа тармоқларда бирлашма ва корхоналарнинг хўжалик соҳасидаги мустақиллигини кенгайтиришга ва масъулиятини кучайтиришга, шу асосда ишлаб чиқаришнинг янада юксак пировард натижаларига эришишга қаратилган иқтисодий экспериментлар амалга оширилмоқда. Хўжалик ҳисоби мустаҳкамланмоқда. Меҳнатни коллектив тарзда ташкил этиш ва рағбатлантиришнинг, аввало бригада пудратига асосланган, самарали форма ва методлари оммалаштирилди.

Хўжалик ва маданий қурилишда халқ депутатлари Советларининг, касба союзулари ва комсомолнинг роли ошди. Меҳнаткашларнинг бошқарувдаги иштироки кенгайтирилди, меҳнат коллективлари тўғрисидаги СССР Қонуни қабул қилинди ва амалга оширилмоқда. Омма-нинг меҳнат гайрат-шижоати кучайди, социалистик му-сobaнинг ташкил этилиши такомиллаштирилди.

Мамлакатимиз халқаро меҳнат тақсимотида тобора активроқ қатнашмоқда. Совет Иттифокининг Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгашига аъзо бўлган мамлакатлар билан ва бошқа социалистик давлатлар билан ҳамкор-

II. 2000 ЙИЛГАЧА БЎЛГАН ДАВРДА СССРНИ ИҚТИСОДИЙ ВА СОЦИАЛ РИВОЖЛАНТИРИШНИНГ АСОСИЙ ЙЎНАЛИШЛАРИ ВА ВАЗИФАЛАРИ

Бизнинг мамлакатимиз бошлаган ўн беш йиллик социализмни такомиллаштириш, коммунизмни қуриш йўлидаги муҳим тарихий даврди.

Халқнинг моддий ва маданий турмуш даражасини муттасил ошириш партия иқтисодий стратегиясининг олий мақсади бўлиб келди ва шундай бўлиб қолаверади. Келгуси даврда шу мақсаднинг рўйбга чиқарилиши фан-техника тараққиёти негизига социал-иқтисодий ривожланишнинг жадаллаштириши, ишлаб чиқаришнинг ҳар томонлама интенсивлаш ва унинг самардорлигини оширишнинг талаб қилади. Ишлаб чиқарувчи кучларни ва ишлаб чиқариш муносабатларини сифат жиҳатидан янги поғонага кўтариш, фан-техника тараққиётини тубдан жадаллаштириш, экономикани ривожлантиришнинг стратегик йўналишларда тезроқ олға силжитиш таъминлаш, ўз миқёслари жиҳатидан ўтган йилларнинг ҳаммаси мобайнида ортирилган ишлаб чиқариш потенциалига тенг келадиган ишлаб чиқариш потенциалини барпо этиш лозим.

Шунга асосланиб 2000 йилгача бўлган даврда:

Аҳоли барча табақалари ва социал гуруҳларининг фаровонлигини янада юксалтириш, одамларнинг меҳнати соҳасида ва турмуш шароитида чўқур ўзгаришлар қилиш таъминлансин. Экономика ривожининг социал йўналиши, унинг шахсини ҳар томонлама уйғун камол топтириш учун энг яхши шароитлар яратишга, социалистик турмуш тарзини мустаҳкамлашга қаратилиши кучайтирилсин.

Кенг қўламдаги социал программа амалга оширилсин. Реал даромадлар аҳоли жон бошига 1,6—1,8 баравар кўпайтирилсин.

Ҳалол, юқори сифатли меҳнатнинг, касб-кор маҳоратининг ижтимоий обрў-эътибори оширилсин. Меҳнат унумдорлиги ўсган сайин меҳнат ҳақи ошириб бoрилсин ва унга ҳақ тўлаш шакллари такомиллаштирилсин. Меҳнат коллективларини ва айрим ходимларни маънавий рағбатлантиришнинг кучайтиришга биринчи даражада эътибор берилсин. Ҳар бир киши умумманфаатлари йўлида ҳалол меҳнат қилиш зарурлигини англайдиган, меҳнат натижалари учун жамият олдида шахсан масъуллигини сезадиган қилиб активроқ тарбиялансин.

Аҳоли иш билан тўла ва оқилона таъминлана бoрсин. Меҳнат шaroитлари анча яхшилансин, қўл меҳнатининг янада тезроқ камайитирилишига ҳаракат қилинсин ва унинг ишлаб чиқариш соҳасидаги улуши 15—20 про-

лиги анча мустаҳкамланди, социалистик иқтисодий интеграция чуқурлаштирилди. Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгашига аъзо бўлган мамлакатларнинг олий даражадаги Иқтисодий кенгаши қарорларида кўзда тутилган тадбирлар амалга оширилди.

Ташқи савдо обороти кўпайди, иқтисодий алоқалар кенгайди. Ҳозир СССР 145 мамлакат билан савдо-сотиқ қилмоқда.

Шу билан бирга халқ хўжалигини ривожлантиришда тараққиёт суръатларининг секинлашуви рўй берди. Ишлаб чиқаришнинг интенсивлаш, ишлаб чиқариш структурасини, бошқариш ва хўжалик юретиш методларини қайта қуриш белгиланганидан кўра секинроқ амалга оширилди. Ишлаб чиқаришда янги техника ва технология етарли суръатлар билан ўзлаштирилмади. Кўпгина маҳсулотларнинг, шу жумладан халқ истеъмол молларининг техникавий даражаси ва сифати замонавий талаблардан орқада қолмоқда. Маҳсулот етказиб бeриш соҳасида шартнома интизомини бузишга йўл қўйилди. Баъзи республикалар, министриклар, бирлашма ва корхоналар ишлаб чиқариш ҳажми, меҳнат унумдорлиги, маҳсулот ва ишлар таннарихи, моддий ресурсларни иқтисод қилиш, ишлаб чиқариш қувватларини ишга тушириш бўйича беш йиллик планда белгиланган марраларга ета олмадилар. Аҳолини баъзи озиқ-овқат маҳсулотлари билан таъминлашда қийинчиликлар мавжуд.

Халқаро вазият кескинлашганлиги муносабати билан СССР халқимизнинг тинч турмушини гарантилаш учун ўзининг мудофаа қобилиятини муносиб даражада сақлаш мақсадида қўшимча куч-ғайратлар сарфлашга мажбур бўлди.

Умуман, ўтган беш йиллик якунлари мамлакатимиз иқтисодий ва социал ривожланишининг ҳамма йўналишларида олға силжиганлигидан далолат беради.

центгача озаитирилсин. Барча граждaнларнинг ижодий қобилиятларини ривожлантириш ва қўлланиш имкониятлари кенгайтирилсин.

Совет кишиларининг юқори сифатли ва хилма-хил моллар ҳамда хизматларга доимо ошиб бoраётган эҳтиёжлари янада тўла-тўқис қондириб бoрилсин. Анчагина моллар бўйича озиқ-овқат маҳсулотларини ва асосий ноозиқ-овқат молларини оқилона истеъмол қилишнинг илмий асосланган нормалари даражасига эришилсин, бошқа моллар бўйича эса шу даражага жуда яқинлашиб бoрилсин. Давлат ва кооператив савдосининг чакана товар обороти ҳажми тахминан 1,8 баравар кўпайтирилсин. Юксак даражада ривожланган хизмат индустрияси барпо этилсин, шу асосда уй-рўзгор ишларига меҳнат сарфи кескин қисқартирилсин. Истеъмол маданиятини оширишга, социалистик турмуш тарзига мос келадиган ва шахсининг уйғун равишда камол топишига муносиб бўлган оқилона эҳтиёжларини шакллантиришга, инсоннинг маънавий талаб-эҳтиёжларини юксакликка кўтаришга қўмаклашилсин.

Истисносиз ҳар бир оилани алоҳида квартира ёки янги тартибдаги уй билан таъминлаш соҳасидаги энг муҳим социал вазифа изчиллик билан ҳал этилсин. Жами саҳни камида 2 миллиард квадрат метр келадиган уй-жой бинолари фойдаланишга топширилсин. Шаҳар ва қишлоқларнинг ободончилиги, уй-жой фондининг сақланиши яхшилансин.

Бепул халқ маорифи, соғлиқни сақлаш ва социал таъминот умумдават системаларини янада ривожлантиришнинг, меҳнаткашлар дам олиш шароитларини яхшилашнинг муҳим воситаси бўлиши ижтимоий истеъмол фондларини жадал ўстириш йўли давом эттирилсин. Шу фондларнинг ҳажми тахминан икки баравар кўпайтирилсин.

Мамлакат турли регионларининг хусусиятларини тўлиқроқ эътиборга оладиган демография сийбати ўтказилсин. Аҳолининг умрини ва меҳнат активлигини узайтиришга, оилани мустаҳкамлашга, ёш авлодин тарбиялаш, аёлларнинг оналигини меҳнат ва жамоат фаолиятида актив қатнашиш билан қўшиб олиб бoриши учун қўлайроқ шароитлар яратишига ҳар томонлама қўмаклашилсин. Болалари бўлган оилаларга ва ёш оилаларга давлат ёрдами кенгайтирилсин ва такомиллаштирилсин.

(Давоми 2-бетда).

